

11 Αυγούστου 1875

Η «αρχή της δεδηλωμένης»

Ο Χαρίλαος Τρικούπης καταγόταν από αριστοκρατική γενιά του Μεσολογγίου αλλά γεννήθηκε, το 1832, στο Ναύπλιο. Σπούδασε νομικά στην Αθήνα και στο Παρίσι, διορίστηκε ιδιαίτερος γραμματέας του πρεσβευτή στο Λονδίνο πατέρα του, Σπυρίδωνα Τρικούπη (1788 - 1873) κι έγινε επιτετραμμένος, το 1862. Πέτυχε ευνοϊκούς για την Ελλάδα όρους στο πρωτόκολλο για την παραχώρηση της Επτανήσου κι, από το 1865, ασχολήθηκε με την πολιτική ως βουλευτής Μεσολογγίου. Στα 1866, έγινε υπουργός Εξωτερικών αλλά, το 1867, παραιτήθηκε κι αρνήθηκε να μετάσχει σε οποιαδήποτε κυβέρνηση, καταγγέλλοντάς τες ως νόθες, επειδή διορίζονταν από τον βασιλιά, ανεξάρτητα από τη δύναμη που ο κάθε πρωθυπουργός διέθετε στη Βουλή. Στα 1872, ο Χαρίλαος Τρικούπης ίδρυσε το «Πέμπτο Κόμμα», όπως ονομάστηκε.

Στις 26 Ιουνίου 1874, έγιναν και πάλι εκλογές στην Ελλάδα. Τρεις μέρες αργότερα, στις 29 του μήνα, δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Οι Καιροί» το περίφημο άρθρο με τίτλο «Τις πταίει». Με το άρθρο, καταγγέλλονταν όλες οι κυβερνήσεις από το 1868 κι έπειτα ως προσωπικές, νόθες, αποτέλεσμα και μόνο του προνομίου που είχε το στέμμα να διορίζει πρωθυπουργούς. Το άρθρο ήταν ανυπόγραφο κι ο διευθυντής της εφημερίδας κλήθηκε σε απολογία. Ο Τρικούπης ανέλαβε την ευθύνη. Αυτός το είχε γράψει. Τον συνέλαβαν και τον προφυλάκισαν στις 6 Ιουλίου. Στις 9, δημοσιεύτηκε και δεύτερο άρθρο του, με τίτλο «Παρελθόν και ενεστώς». Σ' αυτό, εξηγούσε πως ο Όθωνας έφτασε να εξωστεί, επειδή ανέχτηκε τις εκλογές βίας και νοθείας κι επειδή αδιαφορούσε για τη λαϊκή θέληση. Στις 10 Ιουλίου 1874, ο Χαρίλαος Τρικούπης αποφυλακίστηκε με εγγύηση. Στις 23, απαλλάχτηκε με βούλευμα.

Οκτώ μήνες αργότερα, ο βασιλιάς κάλεσε τον Έλληνα πρεσβευτή στο Παρίσι, Ανδρέα Κουντουριώτη (1820 - 1894), να επιστρέψει και να αναλάβει πρωθυπουργός. Ο Κουντουριώτης έφτασε στην Αθήνα στις 10 Απριλίου 1875, είδε πώς είχαν τα πράγματα και συμβούλεψε τον Γεώργιο να αναθέσει την εντολή στον Τρικούπη. Η κυβέρνηση παραιτήθηκε κι ο Μεσολογγίτης πολιτικός ανέλαβε στις 27 Απριλίου.

Ως πρωθυπουργός, ο Χαρίλαος Τρικούπης δεν έκανε τίποτ' άλλο από το να προετοιμάσει τις πρώτες απόλυτα ελεύθερες και γνήσιες εκλογές που γνώρισε ο τόπος, από την απελευθέρωση. Έγιναν με απόλυτη τάξη από 18 έως 21 Ιουλίου 1875. Το κόμμα του Τρικούπη έβγαλε 25 βουλευτές κι η κυβέρνησή του παραιτήθηκε. Όμως, όταν άνοιξε η Βουλή, στις 11 Αυγούστου 1875, ο βασιλιάς Γεώργιος εκφώνησε τον γραμμένο από τον Τρικούπη λόγο του θρόνου. Με αυτόν, διακήρυσσε την «αρχή της δεδηλωμένης»: Στο εξής, κυβέρνηση θα σχημάτιζε μόνον όποιος εξασφάλιζε την πλειοψηφία, με την έκφραση εμπιστοσύνης από το κοινοβούλιο. Ουσιαστικά, ο Γεώργιος καταργούσε το άρθρο του συντάγματος που προέβλεπε ότι την κυβέρνηση διορίζει ο βασιλιάς. Ήταν ένας σταθμός.

Πρωθυπουργός ο Τρικούπης ξανάγινε πολλές φορές με την ψήφο του λαού. Προχώρησε σε μια ηράκλεια προσπάθεια να αναδιοργανώσει το κράτος, έθεσε τη διακίνηση του πετρελαίου σε κρατικό μονοπώλιο (του κόλλησαν γι' αυτό, το επίθετο «ο Πετρέλαιος»), άνοιξε τη διώρυγα της Κορίνθου, ανέπτυξε τους σιδηροδρόμους, εκμεταλλεύτηκε τους φυσικούς πόρους της χώρας, αποξήρανε την Κωπαΐδα, κατασκεύασε δρόμους, αναδιοργάνωσε το στράτευμα, εξόπλισε το ναυτικό με τρία θωρηκτά κι αύξησε τα έσοδα του κράτους. Για να επιτύχει όλα αυτά, αναγκάστηκε ν' αυξήσει τους φόρους, δυσареστώντας τους ψηφοφόρους που τον καταψήφισαν, το 1885. Όμως, η πολιτική του νέου πρωθυπουργού, Θεόδωρου Δηλιγιάννη, οδήγησε στον αποκλεισμό της Ελλάδας (γεγονότα της Ανατολικής Ρωμυλίας, όταν προσαρτήθηκε από τη Βουλγαρία) και η Βουλή τον εγκατέλειψε. Ο Τρικούπης επανήλθε πανίσχυρος (1886), ολοκλήρωσε την οικονομική αναδιοργάνωση της χώρας, έβαλε νέους φόρους και καταψηφίστηκε, το 1890. Η νέα κυβέρνηση Δηλιγιάννη ανάτρεψε όλα, όσα ο Τρικούπης κατάφερε. Ο πληθωρισμός, που κάλπαζε, τον έριξε.

Το 1892, ο Τρικούπης επανεκλέχτηκε πανηγυρικά. Έμεινε πρωθυπουργός για τρία χρόνια και παραιτήθηκε, επειδή δεν μπόρεσε να συνάψει δάνειο: Οι δανειστές ζητούσαν να επιβάλλουν οικονομικό έλεγχο στη χώρα αλλά ο Τρικούπης αρνιόταν. Στις εκλογές του 1895, δεν κατόρθωσε καν να βγει βουλευτής. Πικραμένος, έφυγε στις Κάνες όπου και πέθανε, τον Απρίλιο του 1896. Τον επόμενο χρόνο, ο άσπονδος αντίπαλός του Θεόδωρος Δηλιγιάννης οδήγησε την Ελλάδα στην καταστροφική ήττα από την Τουρκία.

1823: Σκοτώνεται, στο Καρπενήσι, ο Σουλιώτης οπλαρχηγός Μάρκος Μπότσαρης.
Γεννήθηκε το 1790.

1863: Η Καμπότζη γίνεται γαλλικό προτεκτοράτο.

1903: Σεισμός 7,5 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ ταρακουνά τα Κύθηρα, προκαλώντας δυο θανάτους και συγκλονίζοντας τις ακτές στη Μεσόγειο. Ο επόμενος στην ίδια θαλάσσια περιοχή συνέβη στις 8 Ιανουαρίου 2005 (6,9 βαθμών, χωρίς ανθρώπινα θύματα).

1945: Οι συμμαχικές δυνάμεις του Β' Παγκοσμίου πολέμου απαντούν σε ιαπωνικό ανακοινωθέν, δηλώνοντας ότι η χώρα θα πρέπει να παραδοθεί σ' αυτές άνευ όρων.

1952: Σε ηλικία 17 ετών, ο Χουσεΐν διαδέχεται στο θρόνο της Ιορδανίας τον πατέρα του, βασιλιά Ταλάλ, ο οποίος είχε αποσυρθεί εξαιτίας ψυχικών διαταραχών. Έμεινε στον θρόνο ως τον θάνατό του, στις 7 Φεβρουαρίου 1999.

1953: Φοβερός σεισμός προκαλεί μεγάλες καταστροφές και ανθρώπινα θύματα στα Επτάνησα.

1960: Το Τσαντ κερδίζει την ανεξαρτησία του απ' τη Γαλλία.

1966: Υπογράφεται στη Τζακάρτα συνθήκη που δίνει τέλος σε εχθροπραξίες τριών χρόνων, μεταξύ της Μαλαισίας και της Ινδονησίας.

1994: Το Ανώτατο Δικαστήριο της Ρωσίας αθώνει τον στρατηγό Βαλεντίν Βαρένικοφ που είχε κατηγορηθεί για προδοσία, επειδή θεωρήθηκε ότι ήταν μαζί με αυτούς που προσπάθησαν να ανατρέψουν τον Μιχαήλ Γκορμπατσόφ, τον Αύγουστο του 1991. Άλλωστε, ήδη η θέση του προέδρου της Σοβιετικής Ένωσης έχει καταργηθεί μαζί με την αποσύνθεση της πρώην υπερδύναμης.

1999: Συμβαίνει η τελευταία και ορατή από την Ελλάδα ολική έκλειψη ηλίου, τον 20ό αιώνα. Η πρώτη, ήταν το 1936.

2006: Σε συνεδρίασή της, η επιτροπή του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, με ψήφους 27 υπέρ, έντεκα κατά και οκτώ αποχές, ενέκρινε ψήφισμα με το οποίο καταδικάζεται το

Ισραήλ για «μαζική παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων» στο Λίβανο. Και αποφάσισε να συστήσει κατεπειγόντως και να στείλει επιτροπή που θα αποτελείται από ειδικούς στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς δικαίου.

Η 11^η Αυγούστου στον πολιτισμό

11 Αυγούστου 1956

Ο ζωγράφος Πόλοκ

Πέμπτος και τελευταίος γιος της ιρλανδοσκοτσέζικης οικογένειάς του, ο Πολ Τζάκσον Πόλοκ γεννήθηκε στις 28 Ιανουαρίου 1912, στο Ουαϊόμινγκ των ΗΠΑ κι ως τα 16 του γνώρισε εννέα μετακομίσεις στην Καλιφόρνια και την Αριζόνα. Στα 1928, βρισκόταν στο Λος Άντζελες, μαθητής σε σχολείο καλών τεχνών. Μαζί με τα σύγχρονα ρεύματα στη ζωγραφική, μυήθηκε στον αγνωστικισμό και στον θεοσοφισμό, μετέχοντας σε θρησκευτικές συγκεντρώσεις. Με όλα αυτά, έγινε οπαδός του Ελβετού ψυχολόγου, Καρλ Γιουνγκ, τις θέσεις του οποίου θέλησε να περάσει στη ζωγραφική. Στα 1930, πήγε να βρει τον εγκαταστημένο στη Νέα Υόρκη αδελφό του, Τσαρλς, κι έμεινε αρχικά μαζί του κι έπειτα στο Γκρήνουιτς Βίλατζ, με τον άλλο αδελφό του, Σάνφορντ. Η τύχη του άνοιξε στα 1935, όταν κέρδισε ένα είδος υποτροφίας από ένα ομοσπονδιακό πρόγραμμα για τις τέχνες. Έχοντας εξασφαλίσει τα προς το ζην, αφιερώθηκε απερίσπαστος στη ζωγραφική, δημιουργώντας, από το 1942 κι έπειτα, το δικό του ύφος.

Έγινε γνωστός ως μέλος του κινήματος της «ζωγραφικής της δράσης» κι έγινε εκπρόσωπος

του αφηρημένου εξπρεσιονισμού, έχοντας την τύχη να είναι ένας από τους ελάχιστους αναγνωρισμένους εν ζωή Αμερικανούς ζωγράφους. Όπως έλεγε, από το πινέλο, προτιμούσε το μυστρί και τη σπάτουλα. Ανακάτευε την πυκνή πάστα του χρώματος με άμμο, κοπανισμένο γυαλί και άλλα υλικά. Πέθανε φημισμένος στις 11 Αυγούστου 1956.

1858: Γεννιέται ο Κρίστιαν Έικμαν, Ολλανδός γιατρός. Κέρδισε το Νόμπελ Ιατρικής για την ανακάλυψη της βιταμίνης Β το 1929.

1996: Πεθαίνει σε ηλικία 82 ετών, ο Τσέχος συνθέτης Ραφαέλ Κουμπέλικ. Έκανε το ντεμπούτο του το 1934 με την Φιλαρμονική Ορχήστρα της Τσεχίας, έφυγε από τη χώρα το 1948 με την κομμουνιστική μεταπολίτευση κι επέστρεψε εκεί το 1990.

2009: Για τρίτη συνεχόμενη φορά και με άλμα 53,7 μ., η Αγγελική Ανδριοπούλου κατακτά το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα θαλασσίου σκι που διεξάγεται στο Κάλγκαρι του Καναδά. Γίνεται έτσι η δεύτερη αθλήτρια στην ιστορία του θαλασσίου σκι με τρεις συνεχόμενες νίκες στο άλμα σε Παγκόσμια Πρωταθλήματα, μετά την Ντίνα Μάπλε το 1985-1989.

2012: Μετέχοντας στην ομάδα σκυταλοδρομίας 4 x 100 της Τζαμάικα, ο Γιουσέιν Μπολτ κατακτά το έκτο σε δυο συνεχόμενες Ολυμπιάδες (Πεκίνου, Λονδίνου) χρυσό μετάλλιο του και μάλιστα με παγκόσμιο ρεκόρ (36.84): Και στις δυο οργανώσεις πήρε χρυσό στα 100 μ., στα 200 μ. και στη σκυταλοδρομία.

